

Z minulosti horácké vesnice

Podobně jako řada jiných obcí na Třebíčsku, obdržela 9. ledna 2003 i tato malá víska v našem okolí nové obecní symboly a při té příležitosti bylo v Horáckých novinách tlumočeno něco málo o její minulosti. Povězme dnes něco více o události, která kdysi vzrušila celou osadu, všechny místní sousedy i široké okolí a která byla skutečným neštěstím.

Požáry byly v minulých dobách postrachem a metlou obyvatel všech osídlených míst, zvláště na venkově, kde se jako stavební materiál uplatňovalo takřka výhradně dřevo a střechy představovaly slaměné došky, k požárům docházelo často a byly ničující. Výsledek řádění nezkrotného živlu většinou přesahoval věcný význam smutné věty „shořela střecha nad hlavou,“ protože zpravidla padla za oběť ohni nejen střecha, ale usedlost se vším příslušenstvím a nezřídka došlo i k tomu, že se v krátké době několika hodin proměnila v dýmající spáleniště celá ves. Takové neblahé příhody budily pozornost širokého okolí, a to tím živější čím většího rozsahu neštěstí nabylo.

Zcela výjimečnou událostí, která vzrušila zdejší pokojný lid nad obvyklou míru, byl požár v Beneticích o Velikonocích roku 1774, který kromě dvou chalupnických usedlostí těžce postihl nejvýznamnější budovu obce – starobylý kostelík sv. Marka. Byla to sice skrovná a nenáročná stavbička, ještě z dob dávného benediktinského založení obce v dobách předreformačních, dávno již po odchodu posledního protestantského duchovního, jímž byl jeden příslušník třebíčské kazatelské rodiny Petrozelínů, opuštěná a s minimální výbavou pro řádné konání bohoslužeb. Přesto však byla její zkáza neštěstím pro zdejší věřící lid. Povězme, co vypráví o této katastrofě benetická farní kronika (z latinského originálu přeložil autor těchto řádků).

Roku 1774 vyhořel benetický kostel z pouhé lehkomyšlnosti a nevázanosti ženy Matěje Matouška, zdejšího chalupníka z čís. 9., která s hora řečeného roku v Pondělí velikonoční dopoledne, když zdejší lid byl z části v Třebíči a zčásti v Kamenici nebo v Červené Lhotě přítomen bohoslužbám, položila máslo na trojnožku k ohništi a místo modlitby, kterou bylo nutno vykonat pro nepřítomnost na bohoslužbách, provozovala rozpustilosti se svou služebnou. Při tomto dětinském počínání přiběhl malý bratr služebné s křikem, že celá trojnožka hoří a, že z ní vystupuje velký plamen. Chalupnice nařídila chlapci, aby na trojnožku nalil vodu. Když se tak stalo, vyrazil s komína plamen a podpálil střechu. To spatřily děti pobíhající po návsi, a oznámily to učiteli Martinu Klimentovi, který se právě vrátil s Třebíče z bohoslužeb. Než však mohli na znamení zvonu přispěchat lidé, z nichž někteří se vrátili z bohoslužeb, oheň se přenesl ke kostelu, který také i s vnitřním zařízením zničil, roztavil dva zvony visící na věži a v popel proměnil dvě chýše.

Obyvatelé jedné z nich se odstěhovali do Svatoslavy, druhý, jehož žena požár způsobila, byl potrestán církevním soudem, konaným z rozhodnutí vrchního úředníka na zámku v Třebíči, že nesměl bydlet mezi lidmi a musel si chatrč postavit jinde. Teprve časem mu bylo odpuštěno.

Z kostelíka zbyly jen holé zdi. Poměrně brzo – za pouhé čtyři roky – bylo vše opraveno, ale jen nouzově a nevkusně, takže už nikdy to nebyl důstojný Boží dům. O vnitřní vybavení se horlivě staral již jmenovaný učitel Kliment. Z jihlavského zrušeného kapucínského kostela získal věc nadmíru vzácnou: obraz sv. Jana Nepomuckého od slavného barokního malíře J. L. Krackera, Dva zvony přelity, třetí koupil v Jihlavě, byla opatřena bohoslužebná roucha i další potřeby.

V roce 1785 byla při kostelíku zřízena nová duchovní správa pro Benetice a několik okolních obcí, aby i tento zapadlý kout krajiny byl opatřen vlastním knězem.

Kostelík byl však malý a opravdu jen nouzový, a tak se časem uvažovalo o stavbě nové svatyně. Došlo k ní v letech 1853–59 za obnos kol. 20.000 zl. Nová stavba však potřebovala více prostoru, než poskytoval starý historický areál kostelíka a hřbitova. Tak se stavenišťem stalo místo kolem nového hřbitova z roku 1789. Starý kostel byl stržen, hřbitůvek časem zanikl a místo bylo označeno křížkem. Nový výstavný chrám byl posvěcen vlasteneckým knězem, třebíčským děkanem, J. Janouškem 16. října 1859. Také vybavení kostela bylo obnoveno a rozmnoženo, na kůr byly pořízeny krásné nové varhany, které tam slouží dodnes.

A kdybyste snad, milí čtenáři, navštívili Benetice o nějaký rok dříve, čekalo by vás zde nadmíru příjemné setkání, neboť zde v horské farnosti dožíval pozdní léta svého vysokého věku dobrý a neuvěřitelně laskavý člověk, a proto všeobecně oblíbený staříčkový kněz – děkan a farář P. Konrád Štefl.

Vyšlo 21. března 2003 v Horáckých novinách. Autor čerpal ze ztracené farní kroniky. Zkratka autora – RN